

## Veel gestelde vragen WBTR

Tijdens de online bijeenkomst op 29 maart 2021 over de WBTR zijn er diverse vragen gesteld. Supportpunt heeft een overzicht gemaakt van deze vragen en ze voor je beantwoord.

## Supportpunt diensten

### Q. Voor wie is het gebruik van de Supportpunt Portal geheel gratis?

A. Sinds kort is de Supportpunt Portal, dankzij de gemeente Eindhoven, geheel gratis voor alle stichtingen en verenigingen in Eindhoven, ook als deze nog in de oprichtingsfase zitten. Kom je uit de regio Brainport dan biedt Supportpunt haar Portal aan voor 2,75 ex btw per maand en is de Portal de eerste zes maanden gratis.

### Q. Kan Supportpunt de statuten controleren voor een ‘vriendenprijs’ om te na te gaan of deze voldoen aan de WBTR? (Enkel voor stichtingen en verenigingen in Eindhoven)

A. Supportpunt kan de statuten van een organisatie controleren als deze worden klaargezet in de Portal.

De kosten hiervoor zijn gebaseerd op het standaardtarief van 15,-- euro per uur voor bestuursadvies. Supportpunt verwacht dat de controle maximaal twee uur in beslag neemt en langer wanneer het een organisatie met een raad van commissarissen betreft. Er zal alleen gekeken worden naar de verplichte wijzigingen zoals vernoemd in de Wet Bestuur Toezicht Rechtspersonen. Mochten er aanpassingen nodig zijn dan is het aan de organisatie zelf om te bepalen of de statuten aangepast moeten worden. Deze aanpassingen kan Supportpunt niet verrichten.

## Overgangsrecht

### Q. Wat is overgangsrecht en wat zijn de overgangsperiodes van de verschillende WBTR-regelingen?

A. Het overgangsrecht regelt de verhouding tussen de nieuwe wet en de bestaande rechtstoestand. De opstellers van beleid- en regelgeving gaan derhalve na welke gevolgen een nieuwe regeling met zich meebrengt voor de bestaande rechtssituatie en treffen waar nodig, eventueel in de vorm van overgangsrecht, maatregelen. Artikel 15 van de WBTR gaat over het overgangsrecht, deze bepaalt o.a. de volgende regelingen;

- Ten aanzien van het meervoudig stemrecht geldt: *“Een statutaire bepaling die vóór inwerkingtreding van deze wet bepaalt dat een bepaalde bestuurder of een commissaris van een vereniging, een coöperatie, een onderlinge waarborgmaatschappij of een stichting, meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders respectievelijk commissarissen tezamen, is geldig tot uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze wet of tot de eerstvolgende statutenwijziging na de inwerkingtreding van deze wet, naar gelang welk moment eerst valt”.*
- Ten aanzien van tegenstrijdig belang geldt: *“Op een statutaire regeling die inhoudt dat in alle gevallen waarin de vereniging, coöperatie of onderlinge waarborgmaatschappij een tegenstrijdig belang heeft met een of meer bestuurders of commissarissen, de vereniging, coöperatie of*

*onderlinge waarborgmaatschappij wordt vertegenwoordigd door een ander dan het bestuur of een bestuurder, kan na de inwerkingtreding van de wet geen beroep meer worden gedaan”.*

- Ten aanzien van de ontstentenis en belet regeling geldt; *“De rechtspersoon brengt bij de eerstvolgende statutenwijziging na inwerkingtreding van deze wet de statuten in overeenstemming met de wet”.*

## Ontstentenis en belet

### Q. Is een ontstentenis- en beletregeling ook nodig bij besturen met veel leden (8-10)

A. Artikel 44 lid 5 en 47 lid 5 van de WBTR stellen; *“De statuten bevatten voorschriften omtrent de wijze waarop in de uitoefening van de taken en bevoegdheden voorlopig wordt voorzien in geval van ontstentenis of belet van alle bestuurders en commissarissen”.* Ondanks het feit dat er veel bestuurders zijn moet er nog steeds een regeling omtrent ontstentenis en belet getroffen worden.

### Q. Moet er voor iedere commissaris- en bestuurdersrol een apart ontstentenis- en beletregeling worden getroffen en is er een minimum aantal commissarissen/ of bestuurders dat moet overblijven?

A. Stichtingen en verenigingen zijn vrij in de inkleding van de regeling. Een dergelijk specifieke regeling is mogelijk. Echter, het hoeft niet. Ter illustratie gebruikt Supportpunt twee modelstatuten, één van de KNVB en één van een zorginstelling. Bij zorginstellingen dient de volgende regeling als basis: *“Bij ontstentenis of belet van één of meer leden van de raad van bestuur nemen de overblijvende leden, of neemt het overblijvende lid, de gehele raad van bestuur waar. Een niet voltallige raad van bestuur blijft volledig bevoegd”.* Hierin is niet een specifieke regeling per functie maar een algemene methode opgenomen. Gelet op het feit dat in deze situatie, alle verantwoordelijkheden bij één bestuur kan komen liggen hebben andere model statuten dit proberen te voorkomen. De KNVB is hierin een goed voorbeeld: *“Indien het aantal bestuursleden beneden drie is gedaald in verband met belet of ontstentenis van een van de bestuursleden, blijft het bestuur bevoegd tot uitoefening van al zijn taken en bevoegdheden. Het is echter verplicht zo spoedig mogelijk een algemene vergadering te beleggen waarin de voorziening in de open plaats(en) aan de orde komt. In geval van belet of ontstentenis van alle bestuursleden, wijst de algemene vergadering zo spoedig mogelijk ten minste drie vervangende bestuursleden aan”.*

Aan beide modelstatuten zitten voor- en nadelen. Een nadeel bij de zorginstelling is dat alle verantwoordelijkheden bij één persoon kunnen komen te liggen, bij de KNVB dat de algemene vergadering bijeengeroepen moet worden. De ontstentenis- en beletregeling vraagt wellicht het meeste overleg, hoe dergelijke situaties opgelost moeten worden, binnen een bestuur. Dit gelet op de vele mogelijkheden.

### Q. Is noodzakelijk dat in de statuten over belet en ontstentenis ook een regeling wordt getroffen voor tijdelijk overnemen?

A. Belet is een juridische term voor tijdelijke afwezigheid. De cruciale vraag in dit vraagstuk is; wat is tijdelijk? Mocht een bestuurder een periode van zes weken zijn taken niet kunnen uitvoeren dan is het bij een vereniging wellicht overdreven om een ALV bijeen te roepen. Echter er dient volgens de WBTR wel een regeling getroffen te worden ook al is een afwezigheid maar voor korte duur. Afwezigheid in

cruciale periodes kan namelijk grote gevolgen hebben, de penningmeester is van belang wanneer de jaarcijfers gepresenteerd moeten worden. In de statuten zou dus onderscheid gemaakt kunnen worden tussen kort- en langdurige afwezigheid.

### **Q. Als Belet en Ontstentenis niet in de statuten staat, maar wel goed wordt opgepakt en vastgelegd in de notulen. Is er dan een probleem?"**

A. Het is raadzaam om de statuten in lijn te brengen met nieuwe regelgeving. Echter, dit hoeft niet. Het overgangsrecht, artikel 15 lid 4 in de WBTR, zegt hierover het volgende: *“De rechtspersoon brengt bij de eerstvolgende statutenwijziging na inwerkingtreding van deze wet de statuten in overeenstemming met regelingen omtrent belet en ontstentenis (artikel 44 leden 4 en 5)”*. Tot aan de volgende statuutwijziging kunnen de methodes, hoe om te gaan met belet en ontstentenis, ook worden vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Supportpunt raadt enkel en alleen vastleggen in de notulen af, omdat notulen lastiger te raadplegen zijn en hierdoor enkel wordt gekeken naar de verouderde statuten. Opmerking voor het huishoudelijk reglement: deze kent geen rechtsgrondslag. Je zal bij de eerste volgende statuutwijziging alsnog deze WBTR-regeling op moeten nemen. Wanneer de eerste volgende statuutwijziging is, bepaalt de WBTR niet.

## **Goed bestuur**

### **Q. "Er verandert toch niet zoveel? Goed bestuur is toch van alle tijden?"**

A. Goed bestuur is inderdaad niet nieuw in de WBTR. De WBTR verruimt alleen enkele gronden. De hoofdregel over de taken van een bestuurder, zoals beschreven in Artikel 2:9 van het Burgerlijk Wetboek bestaat inderdaad al langer; *“gehouden zijn tot een behoorlijke vervulling van de aan hem opgedragen taak”*. Tevens is de bestuurder geheel aansprakelijk voor de vereniging wanneer er sprake is van onbehoorlijk bestuur, tenzij hem en anderen daartoe geen ernstig verwijt gemaakt kan worden.

## **Raad van Commissarissen (RvC)**

### **Q. Zijn alle stichtingen en verenigingen verplicht een RvC in te stellen na invoering van de WBTR?**

A. Nee, er komt geen regeling die verplicht een RvC instelt. Artikel 47, lid 1 van de WBTR stelt *“... kan bij de statuten worden bepaald dat er een raad van commissarissen zal zijn. Deze kan ook als raad van toezicht worden aangeduid. De raad bestaat uit een of meer natuurlijke personen”*. De WBTR maakt een wettelijke grondslag voor een RvC mogelijk bij stichtingen en verenigingen. Het wetsvoorstel verplicht verenigingen en stichtingen niet tot het instellen van een dualistisch bestuursstelsel (toezicht in de vorm van een Raad van Commissarissen of Raad van Toezicht), noch tot het instellen van een monistisch bestuursstelsel (toezicht in de vorm van een bestuur met niet-uitvoerende leden). Dit blijft een keuze van de rechtspersoon, tenzij sectorspecifieke regelgeving verplicht tot instelling van een Raad van Commissarissen. Zo is in de sectoren onderwijs, volkshuisvesting en in de zorg een intern toezichthoudend orgaan verplicht gesteld. Voor het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs is een raad van toezicht het uitgangspunt. In het primair en voorgezet onderwijs moet er ook een vorm van intern toezicht zijn. Woningcorporaties kennen verplicht een Raad van Commissarissen. Voor zorginstellingen is een Raad van Toezicht

verplicht. Dergelijke sectorspecifieke regelingen staan buiten dit wetsvoorstel. Ter voorkoming van misverstanden geldt dat een Raad van Commissarissen hetzelfde is als een Raad van Toezicht.

### **Q. Heeft de WBTR invloed op het instellen van een Raad van Advies?**

A. In de basis is een adviesraad een vrij op te richten raad met een zelf te bepalen doelstelling. Wanneer je in de statuten hebt laten opnemen dat er een Raad van Advies is met de daarbij horende taken, krijgt het een verplicht karakter. Je mag geen verwarring creëren rondom de naam en doelstelling van de raad. Artikel 47 lid 2 van de WBTR stelt: *“De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de vereniging of stichting en de met haar verbonden onderneming of organisatie....”*. Als de Raad van Advies niet deze doelstelling heeft dan kan deze zonder problemen worden opgericht. Echter, wanneer de RvA taken gaat uitvoeren die toebehoren aan de RvC dan is dit niet toegestaan zonder daarvoor eerst wijzigingen in de statuten aan te hebben gebracht. In algemene zin is een Raad van Advies een informeler adviesorgaan en heeft de RvC een duidelijke wettelijke en statutaire toezichthoudende taak.

## **Statuten**

### **Q. Zijn statutenwijzigingen in het kader van de WBTR-wetgeving gratis of moet hiervoor betaald worden?**

A. De statutenwijzigingen kosten ondanks de verplichte wetgeving toch geld. Het is raadzaam om je statuten in lijn te brengen met nieuwe regelgeving. Echter het wetsvoorstel noodzaakt verenigingen en stichtingen verder niet tot het wijzigen van hun statuten. Door middel van het overgangsrecht (artikel XV van het wetsvoorstel) wordt voorkomen dat verenigingen en stichtingen verplicht kosten moeten maken voor een gang naar de notaris om hun statuten te conformeren aan de regeling omtrent het meervoudig stemrecht, de ontstentenis en belet-regeling en de tegenstrijdig belangregeling. Je zal bij de eerste volgende statuutwijziging alsnog deze WBTR-regelingen op moeten nemen. Wanneer de eerste volgende statuutwijziging is bepaald de WBTR niet. Wanneer een vereniging of stichting de notaris verzoekt om de statuten te wijzigen om wat voor reden dan ook kan de notaris eenvoudig de statuten conformeren aan de regeling omtrent het meervoudig stemrecht en de ontstentenis en belet-regeling uit dit wetsvoorstel in het geval de vereniging of stichting nog niet aan deze regelingen voldoet.

### **Q. Zijn er nog andere goedkopere oplossingen om de statuten in lijn te brengen met de wetgeving?**

Je kunt dergelijke regelingen opnemen in het huishoudelijk reglement. Deze hebben dan geen rechtsgrondslag en zijn dus enkel voor intern gebruik. Je zal bij de eerste volgende statuutwijziging alsnog deze WBTR-regelingen op moeten nemen. Wanneer de eerste volgende statutenwijziging is bepaald de WBTR niet. Je bent niet in strijd met de gestelde WBTR eisen. Door middel van het overgangsrecht (artikel XV van het wetsvoorstel) wordt voorkomen dat verenigingen en stichtingen verplicht kosten moeten maken voor een gang naar de notaris om hun statuten te conformeren aan de regeling. Echter is het raadzaam om je statuten in lijn te brengen met nieuwe regelgeving, het is alleen niet verplicht. Probleem is dat als de statuten afwijken van de WBTR er sprake kan zijn van ongeldige besluiten als die in strijd zijn met de WBTR.

### **Q. Stelling: Als de statuten niet worden aangepast geldt dan de wet?**

A. Correct, de regelingen in de wet gaan voor op statuten. Echter, de ingangstermijn verschilt. Zo gaat de regeling omtrent tegenstrijdig belang direct in en ontstentenis en belet bij de eerste volgende statutaire wijziging. Maar voor de regeling omtrent meervoudig stemrecht geldt het volgende (artikel 15 overgangsrecht WBTR, lid 5); *“Een statutaire bepaling die vóór inwerkingtreding van deze wet bepaalt dat een bepaalde bestuurder of een commissaris van een vereniging, een coöperatie, een onderlinge waarborgmaatschappij of een stichting, meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders respectievelijk commissarissen tezamen, is geldig tot uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze wet of tot de eerstvolgende statutenwijziging na de inwerkingtreding van deze wet, naar gelang welk moment eerst valt”*

## **Huishoudelijk reglement**

### **Q. Zijn de WBTR-regelingen ook tijdelijk te regelen in het huishoudelijk reglement tot aan de eerstvolgende statuutwijziging?**

Door middel van het overgangsrecht (artikel XV van het wetsvoorstel) wordt voorkomen dat verenigingen en stichtingen verplicht kosten moeten maken voor een gang naar de notaris om hun statuten te conformeren aan de regeling. Echter is het raadzaam om je statuten in lijn te brengen met nieuwe regelgeving. Het is alleen niet verplicht. Het huishoudelijk reglement is een tijdelijke en interne oplossing zonder wettelijke grondslagen. Hierin kunnen alle regelingen van de WBTR opgenomen worden en de uit te voeren handelingen. Maar je zal bij de eerste volgende statuutwijziging alsnog deze WBTR-regelingen op moeten nemen. Wanneer de eerste volgende statutenwijziging is bepaald de WBTR niet.

### **Q. Moet het huishoudelijk reglement aangepast worden?**

A. Nee, dat verplicht de WBTR in principe niet. De belangrijkste onderwerpen die worden gewijzigd met de WBTR staan namelijk (als er iets over bepaald is) in de statuten. Wel is dit een goed moment om het huishoudelijk reglement erbij te pakken en te kijken wat er nou allemaal in staat. Misschien is ook dit reglement wel eens aan vervanging toe. In het huishoudelijk reglement ben je vrijer om dingen op te nemen of juist niet. De wettelijk verplichte onderwerpen staan allemaal in de statuten.

## **Stemrecht**

### **Q. Mag het 'veto' recht wel gelden voor een beperkte onderwerpen, zoals veiligheid (door een veiligheidscommissaris)?**

A. Artikel 44 lid 5 stelt; *“De statuten kunnen bepalen dat een met name of in functie aangeduide bestuurder of commissaris meer dan één stem wordt toegekend. Een bestuurder kan niet meer stemmen uitbrengen dan de andere bestuurders tezamen”*.

### **Q. Als via machtiging één bestuurder meer stemrecht heeft als alle aanwezige bestuurders samen is dan meervoudig stemrecht ook van toepassing?**

A. Neen, het betreft immers de stemmen van de andere bestuurders.

## Verzekeren

### Q. Wat is het effect van de WBTR op Vrijwilligersverzekering van de gemeente Eindhoven?

De vragen zijn voorgelegd en beantwoord door Centraal Beheer

A. Als een bestuurder zich na 1 juli 2021 niet houdt aan de regels van de wet WBTR en dat leidt tot bestuurdersaansprakelijkheid dan is er secundaire dekking (vangnet) op de VNG Vrijwilligersverzekering voor de vrijwillige bestuurder/toezichthouder. Qua dekking verander er niets.

## Overige vragen

### Q. De motivatie voor de WBTR was een aantal affaires waar het ging over veel geld. Maakt de WBTR een verschil tussen een grote en een kleine stichting/vereniging?

A. Deze vragen zijn ook gesteld door de kamer, tijdens de wetsbehandeling. Nee, er wordt geen onderscheid gemaakt. Verenigingen, zoals kleine sportverenigingen, fanfares of harmonieën en stichtingen, zoals een klein goed doel met drie onbezoldigde bestuursleden die een jaarlijkse kaarsenverkoopactie houdt, zullen doorgaans alleen een bestuur hebben, met bijvoorbeeld een voorzitter, een penningmeester, een secretaris, en met (in het geval van de vereniging, een algemene vergadering), een stichting kent geen algemene vergadering. Deze verenigingen en stichtingen zullen dan in de praktijk geen behoefte hebben om een Raad van Toezicht in te stellen of om een onderscheid te maken tussen een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. Het wetsvoorstel dwingt hen hier niet toe. De volgende regelingen zijn sneller van invloed op kleine organisaties:

- De regel dat bestuurders van verenigingen en stichtingen niet mogen deelnemen aan de besluitvorming als zij een tegenstrijdig belang hebben.
- De verplichting dat in de statuten een regeling moet worden opgenomen voor ontstentenis- en belet van alle bestuurders en de regeling omtrent de begrenzing van het meervoudig stemrecht.
- Regels voor aansprakelijkheid van bestuurders van verenigingen en stichtingen in geval van faillissement wegens onbehoorlijke taakvervulling.

### Q. Zegt de WBTR iets over verplichte VOG regelingen?

A. Niet specifiek in de WBTR. Met een VOG blijkt dat jouw gedrag in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie. De VOG is verplicht voor sommige functies, zoals onderwijzer, gastouder en taxichauffeur. In andere gevallen bepaalt u zelf of u uw werknemer om een VOG vraagt. Ook is het raadzaam voor bepaalde organisaties om een VOG te verplichten, zeker wanneer deze werken met kinderen of mensen met een beperking. Vanaf 1 januari 2015 kan een grotere groep vrijwilligers aanspraak maken op een gratis VOG. Naast vrijwilligers die werken met kinderen kunnen ook vrijwilligers die werken met mensen met een verstandelijke beperking een gratis VOG krijgen. Bovendien is het dan mogelijk om de aanvraag zonder betaling af te ronden waardoor achteraf geen declaraties meer nodig zijn. Daarvoor moet de VOG wel digitaal worden aangevraagd bij Justia. VOG's die bij het gemeenteloket worden aangevraagd komen in 2015 niet meer in aanmerking voor vergoeding.

*Supportpunt heeft de grootst mogelijke zorg besteed aan de ontwikkeling en samenstelling van dit document. Supportpunt geeft echter geen garantie over de juistheid van de verstrekte informatie. Supportpunt is niet aansprakelijk voor onjuistheden of ontbrekende informatie betreffende de inhoud van de checklist. Alle informatie kan, zonder voorafgaande kennisgeving, op elk moment door Supportpunt worden gewijzigd of verwijderd.*